

Oulun kansainvälinen lasten- ja nuortenelokuvien festivaali Oppimateriaali elokuvaan

NEUROTYYPIT

Elokuva on sallittu kaikenikäisille.

Oppimateriaalit ovat laatineet Oulun yliopiston Elokuvatutkimuksen Mediakasvatuksen perusteet -kurssilaiset.

Vastauksia voi pohtia itsenäisesti, pienryhmissä tai luokan kesken.

Opettajalle:

“Autismi on ihmisen synnynnäinen, pysyvä, mutta muuttuva ominaisuus. Autismi on osa ihmiskunnan luonnollista neuromoninaisuutta, jossa ihmisten aivojen erilainen kehitys tuottaa erilaista tapaa käsitellä tietoa, kokea ja havainnoida maailmaa sekä kommunikoida ja vuorovaikuttaa muiden ihmisten kanssa. Autismin tunnistettavat, yhteiset piirteet ilmenevät jokaisella autismikirjon henkilöllä yksilöllisesti. Piirteiden vaikutus toimintakykyyn vaihtelee paljon vuorovaikutuksessa sosiaalisen, fyysisen ja psyykkisen ympäristön kanssa sekä henkilön hyvinvoinnin mukaan. Sana ”autismikirjo” kuvaa autismin moninaisuutta, yksilöllisyyttä ja toimintakyvyn vaihtelua.

Eri tutkimusten mukaan autismikirjoa esiintyy väestöstä noin 1-1,2 %:lla. Suomessa tämä tarkoittaisi 55000-65000 henkilöä. Autismin taustalla olevia syitä ei kunnolla tunneta. Luultavasti taustalla on useita tekijöitä, jotka ovat sekä geneettisiä että ympäristöstä johtuvia.

Autismikirjolla olevalla kouluikäisellä lapsella on yksilöllinen tapa oppia asioita. Hänellä voi olla epätasainen kykyprofiili, eli se miten hänen taitonsa näkyvät on vaihtelevaa. Hän voi olla erittäin taitava toisessa asiassa, kun taas toiset asiat tai oppiaineet voivat olla hankalia. Tarvitaan siis luovuutta kohtaamiseen ja opettamiseen, jotta löytyy jokaiselle lapselle sopivin tapa oppia. Osa oppilaista, jotka ovat autismikirjolla hyötyvät enemmän pienryhmässä tapahtuvasta opetuksesta kuin suuressa ryhmässä opiskelusta.” Lisätietoa: <https://autismiliitto.fi/autismi/> sekä <https://naenepsy.fi/tietoa/tietoa-kaikille-nepsyille/>

1. Millainen Aida on? Kuvaile Aidaa ja kerro hänen luonteenpiirteistään, mielenkiinnonkohteistaan ja taidoistaan.
2. Ketä hänen perheeseensä kuuluu ja millaisia he ovat?
3. Mitä tarkoittaa elokuvan nimi neurotyypit?
 - a) Ottakaa selvää neurovähemmistöistä.
 - b) Mitä tarkoittavat esim. autismikirjo, nepsy, meltdown?
4. Elokuvasa Aida kertoo koulunkäynnistä ja autismin kirjon haasteista.
 - a) Mitä Aida kertoo koulustaan? Millainen koulu oli?
 - b) Miltä Aidasta tuntuu käydä koulua? Mitä positiivisia ja negatiivisia tunteita koulunkäyntiin liittyi?
 - c) Miksi Aida kokee koulunkäynnin haastavaksi? Kuka tai ketkä tukevat Aidaa koulun haasteiden kanssa?

5. Mitä voitaisiin tehdä, jotta eri neurotyypeillä olisi luokassa tai koulussa hyvä olla ja käydä koulua?
6. Elokuvassa Aida puhuu koulutilojen aistiystävällisyydestä. Aistiyliherkkä henkilö kokee ympäristön ärsykkeet muita ihmisiä vahvemmin. Tämän seurauksena hän saattaa kuormittua ympäristön ärsykkeistä, kuten äänistä, valoista tai hajuista, mikä voi estää hänen tilassa toimimisensa kokonaan. Rauhallisessa tilassa aistiärsykeitä on vähemmän, ja ne ovat miellyttäviä ja rauhoittavia luonteeltaan.
 - a) Aida puhui aistihuoneen luomisesta jokaiseen kouluun. Miltä aistihuoneessa voisi olla?
 - b) Miten mielestäsi kouluista voisi tehdä enemmän aistiystävällisiä? Käytä esimerkkinä omaa koulurakennustasi.
 - c) Miettikää yhdessä, millaisia asioita hälyisässä tilassa/ ympäristössä on, ja millaisia asioita rauhallisessa tilassa/ympäristössä on. Millainen tilan valo tai ääni on? Miltä siellä tuoksuu?
7. Elokuvan aikana Aida käy läpi monenlaisia tilanteita, jotka nostavat hänessä erilaisia tunteita esiin. (mm. mielenilmaus, koulunkäynti, Justinin hyvästely, kirjeen kirjoittaminen, vierailu tulevassa koulussa)
 - a) Millaisia tunteita Aida kokee elokuvan aikana?
 - b) Miten tunteet näyttäytyvät? Milla tavoilla Aida ilmaisee tunteitaan?
8. Aida käsittelee tunteitaan ja tunteenpurkauksiaan elokuvan aikana monin eri tavoin.
 - a) Millaisia keinoja Aida käyttää tunteidensa käsittelyyn?
 - b) Millaista tukea Aida saa tunteidensa käsittelyyn? Äidiltä? Apollolta? Joltain muulta?
9. Kansalaisaktiivisuus nähdään usein äänioikeuden ja äänestämisen kautta, mutta aktiivinen kansalainen vaikuttaa myös monella muulla tavalla. Aktiivinen kansalaisuus ei vaadi täysi-ikäisyyttä, vaan asioihin voi vaikuttaa ennen äänestysikään pääsemistäkin. Aktivistit ovat usein yhden asian puolestapuhujia ja he pyrkivät toimimaan usealla tavalla tehdäkseen muutoksen. Aktivismia voi olla esimerkiksi ihmisoikeus- tai eläinoikeusaktivismi ja ilmastoaktivismi.

Vaikuttamisen keinot

Välillinen vaikuttaminen	Kulutusvalinnat, vapaaehtoistyö, sosiaalisen median sisältöjen jakaminen, yms.
Virallisten vaikuttamiskanavien kautta vaikuttaminen	Yhteisön mielipiteiden esiintuominen, kuntalais- ja kansalaisaloitteet, äänestäminen, yms.
Poliittinen vaikuttaminen	Mukana politiikassa, poliittiseen järjestöön kuuluminen, ehdokkuus vaaleissa, politiikkaan vaikuttaminen esim. järjestötoiminnan kautta
Henkilökohtainen vaikuttaminen yksin tai yhdessä	Mielipidekirjoitus, sosiaalisessa mediassa keskustelun käyminen, tapahtuman järjestäminen, yhteydenotto suoraan päättäjiin, yms.
Suora toiminta	Mielenosoitus, kansalaistottelemattomuus, lobbaus, kampanjointi, yms.

10. Mitä yllä olevia vaikuttamisen keinoja Aida on käyttänyt oman näkemyksensä esiin tuomiseksi?
11. Onko näkemäsi dokumentti vaikuttamisen keino? Millä tavalla?
12. Voiko elokuva muuttaa yhteiskuntaa?
13. Mihin haluaisit itse vaikuttaa koulussasi, omalla paikkakunnallasi tai Suomessa? Tehkää pienryhmässä suunnitelma, jonka avulla voisitte järjestää vaikuttamiskampanjan itsellenne tärkeän asian puolesta.
- a) Valitkaa ensin aihe: minkä asian haluaisitte muuttaa? Tiivistäkää aiheenne yhteen lauseeseen. Mikä on muutos, jonka kampanjanne saa aikaan?
 - b) Selvittäkää keinoja, miten muutoksen voi saada aikaan. Päättävätkö asiasta tietyt henkilöt? Ketkä? Vaikutattekko yleiseen mielipiteeseen tai ihmisten ajatteluun?
 - c) Kohderyhmä: Keitä kampanjalla halutaan tavoittaa? Ketkä ovat avainhenkilöitä ja -ryhmiä, jotka voivat vaikuttaa päämääränne saavuttamiseen?
 - d) Miettikää kukin omia vahvuuksianne, mitä jokainen voisi tehdä asian edistämiseksi. Jakakaa tehtäviä samalla tavalla kuin elokuvassa #ErilaisetAivot-tiimi teki.
 - e) Tehkää kampanjalle aikajana, jossa käy ilmi, mitä vaiheita kampanjaan kuuluu ja milloin asiat toteutetaan.
 - f) Elokuvassa nähtiin mm. #erilaisetaivot -tunniste. Keksikää omaan vaikuttamiskampanjaanne siihen sopiva oma iskulause tai tunniste.
14. Elokuvassa Aida puhuu ihmisjoukkojen edessä esimerkiksi eduskuntatalon portailla. Pohdi minkälaisen puheen voisit itse pitää eduskuntatalon edessä ja miten valmistautuisit siihen? Mitä tunteita se herättäisi sinussa ja miten esimerkiksi toimisit esiintymisjännityksen kanssa?
15. Aida puhui itselleen todella tsemppaavasti ja rohkaisevasti, kun valmistautui puheen pitoon elokuvassa. Kuvittele, että sinulla on joku jännittävä tehtävä edessäsi. Kirjoita itsellesi rohkaisuviesti. Pohdi mitkä asiat esiintymisessä jännittävät erityisen paljon ja mitkä keinot auttavat sen hallitsemisessa.